

V Bruseli 16. mája 2024
(OR. en)

9700/24

**Medziinštitucionálny spis:
2024/0016(NLE)**

RECH 219
COMPET 529
IND 251
TELECOM 173

POZNÁMKA

Od:	Výbor stálych predstaviteľov (časť I)
Komu:	Rada
Č. predch. dok.:	9331/24
Č. dok. Kom.:	5836/1/24 REV 1
Predmet:	Nariadenie Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1173, pokiaľ ide o iniciatívu EuroHPC pre startupy na posilnenie vedúceho postavenia Európy v oblasti dôveryhodnej umelej inteligencie – <i>politická dohoda</i>

I. ÚVOD

1. Komisia predložila 25. januára 2024 uvedený návrh nariadenia¹ Európskemu parlamentu a Rade.
2. Cieľom tohto nariadenia je zmeniť nariadenie (EÚ) 2021/1173 o zriadení spoločného podniku pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku (EuroHPC) s cieľom zaviesť ďalší cieľ spoločného podniku podporovať rozvoj vysoko konkurencieschopného a inovačného ekosystému umelej inteligencie v Únii prostredníctvom vývoja a prevádzky továrni umelej inteligencie.

¹ 5836/1/24 REV 1.

3. Navrhovaná novela je súčasťou novej iniciatívy Únie v oblasti umelej inteligencie, ktorú oznámila predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová vo svojom prejave o stave Únie v roku 2023, ktorej cieľom je ďalej sprístupniť superpočítaciu kapacitu Únie inovatívnym európskym startupom v oblasti umelej inteligencie, aby mohli trénovať svoje modely.
4. Navrhovaná novela predstavuje pokračovanie činnosti súčasného spoločného podniku EuroHPC. Rozširuje sa ňou rozsah pôsobnosti platného nariadenia zahrnutím tovární umelej inteligencie vymedzených ako subjekty poskytujúce superpočítaciu infraštruktúru pre umelú inteligenciu, ktorá sa skladá okrem iného zo superpočítača špecializovaného na umelú inteligenciu, pridruženého dátového centra a superpočítacích služieb zameraných na umelú inteligenciu.

II. PRÁCA V OSTATNÝCH INŠTITÚCIÁCH

5. Rada 14. februára 2024 konzultovala s Európskym parlamentom a Európskym hospodárskym a sociálnym výborom. Európsky hospodársky a sociálny výbor zaujal stanovisko 20. marca 2024².

Návrh bol postúpený Výboru pre priemysel, výskum a energetiku (ITRE), ktorý za spravodajkyňu vymenoval pani Mariu da Graça CARVALHOVÚ (PPE, PT). Európsky parlament hlasoval o svojej správe na plenárnej schôdzi 22. – 25. apríla 2024.

III. ZÁVER

6. Kompromisný návrh predsedníctva predstavuje celkovo vyvážený balík, na základe ktorého by Rada mohla dospieť k politickej dohode. Na technickej úrovni všetky delegácie podporili znenie predsedníctva.
7. Výbor stálych predstaviteľov schválil kompromisné znenie predsedníctva 8. mája 2024 a predkladá ho Rade na dosiahnutie politickej dohody na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť 23. mája 2024.

² 8361/24.

Návrh

NARIADENIE RADY,

**ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1173, pokiaľ ide o iniciatívu EuroHPC pre startupy
na posilnenie vedúceho postavenia Európy v oblasti dôveryhodnej umelej inteligencie**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 187 a článok 188
prvý odsek,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu³,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru⁴,

konajúc v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom,

³ Ú. v. EÚ C ..., ..., s.

⁴ Stanovisko z..., Ú. v. EÚ C ..., ..., s.

keďže:

- (1) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/...⁵, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie (ďalej len „akt o umelej inteligencii“), je zlepšiť fungovanie vnútorného trhu stanovením jednotného právneho rámca, najmä pre vývoj, uvádzanie na trh a používanie umelej inteligencie v súlade s hodnotami Únie.
- (2) Od roku 2021, keď bolo prijaté nariadenie Rady (EÚ) 2021/1173⁶, zaznamenala oblasť umelej inteligencie obrovský technický pokrok a stala sa vysoko strategickou oblasťou súperenia na celom svete. Únia stojí na čele úsilia o podporu zodpovedného výskumu a inovácie v oblasti dôveryhodnej a etickej umelej inteligencie a zároveň stanovuje ochranné mantinely a rozvíja účinnú správu a riadenie.
- (3) Komisia 13. septembra 2023 v rámci komplexného prístupu k podpore zodpovedného výskumu a inovácie v oblasti umelej inteligencie oznámila novú strategickú iniciatívu na sprístupnenie kapacity Únie v oblasti vysokovýkonnej výpočtovej techniky inovačným európskym startupom pôsobiacim v oblasti dôveryhodnej umelej inteligencie, aby mohli trénovať svoje modely. Dopĺňa sa tým práca na vytváraní ochranných mantinelov pre umelú inteligenciu prostredníctvom nariadenia (EÚ) 2024/..., zriaďovaní štruktúr správy a riadenia a na podpore inovácií prostredníctvom koordinovaného plánu v oblasti umelej inteligencie.
- (4) Vzhľadom na to, že najvýkonnejšia superpočítacia kapacita Únie svetovej úrovne sa nachádza v zariadeniach spoločného podniku pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku (ďalej len „spoločný podnik“), na účely realizácie uvedenej iniciatívy Únie by sa mali sprístupniť práve tieto zariadenia. Z tohto dôvodu je potrebné doplniť k existujúcim šiestim cieľom spoločného podniku ďalší cieľ, ktorý by sa týkal príspevku jeho superpočítačov k novej iniciatíve Únie v oblasti umelej inteligencie.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/ ..., ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie (akt o umelej inteligencii) a menia niektoré legislatívne akty Únie (Ú. v. EÚ L ...).

⁶ Nariadenie Rady (EÚ) 2021/1173 z 13. júla 2021 o zriadení spoločného podniku pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku a o zrušení nariadenia (EÚ) 2018/1488 (Ú. v. EÚ L 256, 19.7.2021, s. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1173/oj>).

- (5) Tento nový cieľ by spoločnému podniku umožnil vykonávať činnosti v oblastiach nadobúdania a prevádzkovania superpočítačov alebo partícií superpočítačov optimalizovaných pre umelú inteligenciu, aby sa umožnilo strojové učenie a trénovanie modelov umelej inteligencie na všeobecné účely. Spoločný podnik by mal mať možnosť vytvoriť nový režim prístupu k svojim výpočtovým zdrojom pre ekosystém startupov v oblasti umelej inteligencie a výskumný a inovačný ekosystém a vyvíjať špecializované aplikácie umelej inteligencie optimalizované pre jeho superpočítače. Spoločný podnik by mal mať takisto možnosť určiť existujúce hostiteľské subjekty EuroHPC za továrne umelej inteligencie, ak je hostiteľský subjekt schopný preukázať, že jeho superpočítač má dostatok výpočtových zdrojov na trénovanie rozsiahlych modelov umelej inteligencie na všeobecné účely a vznikajúcich aplikácií umelej inteligencie, a za predpokladu, že hostiteľský subjekt vykonáva celú škálu dodatočných činností potrebných na rozvoj a podporu ekosystému umelej inteligencie. Tieto zmeny by umožnili spoločnému podniku ponúkať prispôbenú výpočtovú kapacitu a služby na podporu rozsiahleho trénovania, vývoja a zavádzania umelej inteligencie v Únii, čo na základe súčasného nariadenia nie je možné. Továrne umelej inteligencie budú interagovať medzi sebou, ako aj s relevantnými iniciatívami Únie v oblasti umelej inteligencie a vo vhodných prípadoch môžu interagovať s relevantnými vnútroštátnymi ekosystémami umelej inteligencie a vnútroštátnymi iniciatívami v oblasti umelej inteligencie.
- (6) S cieľom zosúladiť dátum začatia uplatňovania tohto nariadenia s dátumom začatia uplatňovania ustanovení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/..., ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie [akt o umelej inteligencii], by sa toto nariadenie malo začať uplatňovať bez zbytočného odkladu.
- (7) Nariadenie (EÚ) 2021/1173 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Nariadenie (EÚ) 2021/1173 sa mení takto:

1. Článok 2 sa mení takto:

a) vkladajú sa tieto body 3a a 3b:

„3a. „superpočítač optimalizovaný pre umelú inteligenciu“ je superpočítač, ktorý je primárne určený na tréning rozsiahlych modelov umelej inteligencie na všeobecné účely a vznikajúcich aplikácií umelej inteligencie;

3b. „továrň umelej inteligencie“ je centralizovaný alebo distribuovaný subjekt poskytujúci infraštruktúru superpočítacích služieb v oblasti umelej inteligencie, ktorá pozostáva zo superpočítača optimalizovaného pre umelú inteligenciu alebo z partícií superpočítača určenej pre umelú inteligenciu, súvisiaceho dátového centra, špecializovaného prístupu a superpočítacích služieb zameraných na umelú inteligenciu, a ktorý priťahuje a združuje talenty s cieľom zabezpečiť schopnosti požadované pri používaní superpočítačov na umelú inteligenciu;“;

b) bod 9 sa nahrádza takto:

„9. „superpočítač EuroHPC“ je každý výpočtový systém v plnom vlastníctve spoločného podniku alebo v jeho spoluvlastníctve s ďalšími zúčastnenými štátmi alebo konzorciom súkromných partnerov, pričom ním môže byť klasický superpočítač (špičkový superpočítač, priemyselný superpočítač, superpočítač optimalizovaný pre umelú inteligenciu alebo superpočítač strednej triedy), hybrid klasického počítača a kvantového počítača, kvantový počítač alebo kvantový simulátor;“.

2. V článku 3 ods. 2 sa dopĺňa toto písmeno h):

„h) rozvíjať a prevádzkovať továrne umelej inteligencie na podporu ďalšieho rozvoja vysoko konkurencieschopného a inovačného ekosystému umelej inteligencie v Únii;“.

3. V článku 4 ods. 1 sa dopĺňa toto písmeno h):

„h) pilier tovární umelej inteligencie pre dôveryhodnú a etickú umelú inteligenciu, ktorý zahŕňa činnosti na poskytovanie infraštruktúry superpočítacích služieb zameraných na umelú inteligenciu, ktorej cieľom je ďalší rozvoj výskumných a inovačných spôsobilostí, kompetencií a zručností ekosystému umelej inteligencie; jeho súčasťou sú tieto činnosti:

- i) nadobúdanie a prevádzka superpočítačov optimalizovaných pre umelú inteligenciu, ktoré sú umiestnené spoločne s dátovými centrami alebo ktoré sú pripojené k dátovým centráм prostredníctvom vysokorýchlostných sietí;
- ii) modernizácia existujúcich superpočítačov EuroHPC ich vylepšením o spôsobilosti umelej inteligencie;
- iii) zabezpečovanie prístupu – a spravodlivých príležitostí na tento prístup – k superpočítačom optimalizovaným pre umelú inteligenciu alebo superpočítačom EuroHPC vylepšeným o spôsobilosti umelej inteligencie vrátane rozšírenia ich používania na veľký počet verejných a súkromných používateľov vrátane startupov a malých a stredných podnikov;
- iv) prevádzka centralizovaných alebo distribuovaných centier superpočítacích služieb zameraných na umelú inteligenciu na podporu ekosystému startupov v oblasti umelej inteligencie a výskumného a inovačného ekosystému, ktoré poskytujú algoritmickú podporu, podporu ďalšieho vývoja, tréningovania, testovania, hodnotenia a validácie tréningových modelov a systémov v oblasti umelej inteligencie a podporu vývoja vznikajúcich rozsiahlych aplikácií umelej inteligencie v strategických oblastiach, ako sú zdravie a starostlivosť, zmena klímy, robotika alebo prepojená a automatizovaná jazda;
- v) prevádzka programovacích zariadení vhodných pre superpočítače vrátane na účely paralelizácie aplikácií umelej inteligencie na optimalizáciu využívania superpočítacích spôsobilostí;
- vi) prevádzka ďalších superpočítacích služieb, ktoré podporujú umelú inteligenciu;

- vii) prilákacie, združovanie a odborná príprava talentov s cieľom rozvíjať ich schopnosti a zručnosti pri používaní superpočítačov EuroHPC na umelú inteligenciu;
- viii) interakcia s ostatnými továrňami umelej inteligencie, sprístupňovanie ich služieb v celej Európe a spolupráca s kompetenčnými centrami a centrami excelentnosti EuroHPC, ako aj s relevantnými iniciatívami Únie v oblasti umelej inteligencie, ako sú centrá startupov v oblasti umelej inteligencie, ekosystémy umelej inteligencie a dát, zariadenia na testovanie a experimentovanie v oblasti umelej inteligencie, európska centrálna platforma umelej inteligencie, centrá digitálnych inovácií zamerané na umelú inteligenciu, znalostné a inovačné spoločenstvá súvisiace s umelou inteligenciou pôsobiace pri Európskom inovačnom a technologickom inštitúte, relevantné európske výskumné infraštruktúry a iné súvisiace iniciatívy.“.

4. V článku 9 ods. 5 sa dopĺňa toto písmeno g):

„g) v prípade superpočítačov optimalizovaných pre umelú inteligenciu sa na hostiteľské subjekty uplatňujú tieto dodatočné výberové kritériá:

- i) blízkosť k zriadenému dátovému centru alebo pripojenie k nemu prostredníctvom vysokorýchlostných sietí;
- ii) vízia, plány a spôsobilosť hostiteľského subjektu riešiť výzvy ekosystému startupov v oblasti umelej inteligencie, výskumného a inovačného ekosystému a komunity používateľov umelej inteligencie a poskytovať podpornú centralizovanú alebo distribuovanú superpočítaciu službu zameranú na umelú inteligenciu;
- iii) kvalita a relevantnosť skúseností a know-how v plánovanom tíme, ktorý by bol zodpovedný za podporné prostredie superpočítacích služieb zameraných na umelú inteligenciu;

- iv) plány interakcie a spolupráce s inými továrňami umelej inteligencie, s kompetenčnými centrami EuroHPC a centrami excelentnosti EuroHPC a s relevantnými činnosťami v oblasti umelej inteligencie, ako sú centrá startupov v oblasti umelej inteligencie, ekosystémy umelej inteligencie a dát, zariadenia na testovanie a experimentovanie v oblasti umelej inteligencie, európska centrálna platforma umelej inteligencie, centrá digitálnych inovácií zamerané na umelú inteligenciu a iné súvisiace iniciatívy;
- v) existujúce spôsobilosti a budúce plány hostiteľského subjektu, pokiaľ ide o prispievanie k rozvoju talentov“;

5. Do článku 9 sa dopĺňajú tieto odseky 5a a 6a:

- 5a. Existujúci hostiteľský subjekt môže požiadať o to, aby sa stal továrňou umelej inteligencie. Po výzve na vyjadrenie záujmu vyberie správna rada existujúci hostiteľský subjekt prostredníctvom spravodlivého a transparentného procesu založeného okrem iného na výberových kritériách opísaných v článku 9 ods. 5 písm. g) a za predpokladu, že hostiteľský subjekt dokáže preukázať, že jeho superpočítač EuroHPC má dostatok výpočtových zdrojov na tréning rozsiahlych modelov umelej inteligencie na všeobecné účely a vznikajúcich aplikácií umelej inteligencie;
- 6a. V prípade superpočítačov optimalizovaných pre umelú inteligenciu uvedených v článku 12a vytvorí hostiteľský subjekt jednotné kontaktné miesto pre používateľov vrátane startupov, malých a stredných podnikov a vedeckých používateľov s cieľom uľahčiť prístup k jeho podporným službám.

6. V článku 10 ods. 2 sa písmeno l) nahrádza takto:

- „l) osobitné podmienky uplatniteľné vtedy, keď hostiteľský subjekt prevádzkuje superpočítač EuroHPC na priemyselné využitie *alebo superpočítač optimalizovaný pre umelú inteligenciu*.“.

7. Vkladá sa tento článok 12a:

„Článok 12a

Nadobudnutie a vlastníctvo superpočítačov optimalizovaných pre umelú inteligenciu

1. Spoločný podnik nadobudne superpočítače optimalizované pre umelú inteligenciu a stane sa ich vlastníkom.
2. Finančný príspevok Únie uvedený v článku 5 ods. 1 pokrýva najviac 50 % nadobúdacích nákladov plus najviac 50 % prevádzkových nákladov superpočítačov optimalizovaných pre umelú inteligenciu. Prevádzkové náklady zahŕňajú náklady na superpočítacie služby zamerané na umelú inteligenciu.

Zvyšné celkové náklady na vlastníctvo superpočítačov optimalizovaných pre umelú inteligenciu kryje zúčastnený štát, v ktorom je usadený hostiteľský subjekt, alebo zúčastnené štáty hostiteľského konzorcia, pričom toto financovanie môže byť doplnené o príspevky uvedené v článku 6.

3. Pri výbere dodávateľa superpočítačov optimalizovaných pre umelú inteligenciu sa venuje pozornosť bezpečnosti dodávateľského reťazca. Tento výber sa zakladá na špecifikáciách obstarávania, ktoré sú založené na dopyte a v ktorých sa zohľadňujú požiadavky používateľov a všeobecné špecifikácie systému, ktoré poskytol vybraný hostiteľský subjekt vo svojej prihláške na výzvu na vyjadrenie záujmu.
4. Spoločný podnik môže konať ako prvý používateľ superpočítačov optimalizovaných pre umelú inteligenciu, v ktorých sa integrujú technológie vyvinuté predovšetkým v Únii.
5. Ak je to riadne odôvodnené z bezpečnostných dôvodov, správna rada môže v pracovnom programe rozhodnúť, že podmieni účasť dodávateľov na nadobúdaní superpočítačov optimalizovaných pre umelú inteligenciu v súlade s článkom 12 ods. 6 nariadenia (EÚ) 2021/694 alebo obmedzí účasť dodávateľov z bezpečnostných dôvodov alebo ak akcie priamo súvisia so strategickou autonómiou Únie v súlade s článkom 18 ods. 4 uvedeného nariadenia.

6. Superpočítače optimalizované pre umelú inteligenciu sa umiestnia v subjekte, ktorý hostí superpočítač EuroHPC, alebo v superpočítačovom stredisku nachádzajúcom sa v Únii.
7. Bez toho, aby bola dotknutá likvidácia spoločného podniku uvedená v článku 23 ods. 4 stanov, sa vlastníctvo superpočítača optimalizovaného pre umelú inteligenciu môže previesť na príslušný hostiteľský subjekt alebo sa daný superpočítač môže predať inému subjektu alebo vyradiť z prevádzky na základe rozhodnutia správnej rady a v súlade s dohodou o poskytovaní hostiteľských služieb najskôr päť rokov po úspešnej preberacej skúške superpočítača optimalizovaného pre umelú inteligenciu nainštalovaného v hostiteľskom subjekte. V prípade prevodu vlastníctva superpočítača optimalizovaného pre umelú inteligenciu uhradí hostiteľský subjekt spoločnému podniku zostatkovú hodnotu superpočítača, ktorého vlastníctvo sa prevádza. Ak sa vlastníctvo neprevedie na hostiteľský subjekt, ale prijme sa rozhodnutie o vyradení z prevádzky, súvisiace náklady sa rozdelia rovnomerne medzi spoločný podnik a hostiteľský subjekt. Spoločný podnik nie je zodpovedný za žiadne náklady, ktoré vzniknú po prevode vlastníctva superpočítača optimalizovaného pre umelú inteligenciu alebo po jeho predaji či vyradení z prevádzky.“.
8. Článok 15 sa mení takto:
- a) odsek 1 sa nahrádza takto:
- „1. Spoločný podnik môže vyhlásiť výzvu na vyjadrenie záujmu s cieľom modernizovať superpočítače EuroHPC, ktoré vlastní alebo spoluvlastní, *zvýšiť výkonnosť superpočítača na úroveň blízku exaflopovej výkonnosti alebo zvýšiť spôsobilosti superpočítača v oblasti umelej inteligencie, alebo akýmkoľvek iným spôsobom zvýšiť prevádzkovú výkonnosť superpočítača vrátane kvantových akcelerátorov.*“;
- b) odsek 2 sa vypúšťa;

c) odsek 5 sa nahrádza takto:

„5. Percentuálny podiel finančného príspevku Únie na nadobúdacie náklady na modernizáciu je rovnaký ako percentuálny podiel finančného príspevku Únie na pôvodný superpočítač EuroHPC, ktorý sa odpisuje počas očakávanej zostávajúcej životnosti pôvodného superpočítača. Percentuálny podiel finančného príspevku Únie na dodatočné prevádzkové náklady na modernizáciu je rovnaký ako percentuálny podiel finančného príspevku Únie na pôvodný superpočítač EuroHPC. V prípade petaflopových superpočítačov nadobudnutých počas obdobia uplatňovania nariadenia (EÚ) 2018/1488 pokrýva finančný príspevok Únie na modernizáciu až 35 % dodatočných prevádzkových nákladov.“.

9. Článok 16 sa mení takto:

a) vkladá sa tento odsek 1a:

„1a. Superpočítače optimalizované pre umelú inteligenciu a superpočítače EuroHPC modernizované spôsobilosťami umelej inteligencie sa primárne používajú na vývoj, testovanie, hodnotenie a validáciu tréningových modelov rozsiahlej umelej inteligencie na všeobecné účely a vznikajúcich aplikácií umelej inteligencie, ako aj na ďalší vývoj riešení v oblasti umelej inteligencie v Únii, ktoré si vyžadujú vysokovýkonnú výpočtovú techniku a vykonávanie rozsiahlych algoritmov umelej inteligencie na riešenie vedeckých problémov.“;

b) vkladá sa tento odsek 2a:

„2a. Správna rada vymedzí osobitné podmienky prístupu pre superpočítače optimalizované pre umelú inteligenciu a superpočítače EuroHPC modernizované spôsobilosťami umelej inteligencie v súlade s článkom 17, pričom zohľadní osobitné potreby ekosystému startupov v oblasti umelej inteligencie a výskumného a inovačného ekosystému. To zahŕňa osobitný prístup pre startupy a malé a stredné podniky. Na prístup sú oprávnené len návrhy na vývoj dôveryhodných a etických modelov, systémov a aplikácií umelej inteligencie, ktoré sú v súlade s hodnotami EÚ.“.

10. V článku 17 sa odsek 1 nahrádza takto:

„1. Podiel Únie na čase na prístup ku každému špičkovému superpočítaču, kvantovému superpočítaču *a superpočítaču EuroHPC* optimalizovanému pre umelú inteligenciu je priamo úmerný finančnému príspevku Únie uvedenému v článku 5 ods. 1 na celkové náklady na vlastníctvo superpočítača EuroHPC, a teda neprekročí 50 % celkového času na prístup k superpočítaču EuroHPC.“.

Článok 2

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

Za Radu

predseda/predsedníčka
